

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitlér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A főgimnázium jubileuma.

Zombor, 1897. november 15.

Fényes és magasztos ünnepekként voltak ismét tanúi. A zombori állami főgimnázium ünnepele fennállásának 25 éves jubileumát.

Már kifejtettük, hogy mennyire jogosult az iskolának, specialiter a mi főgimnáziumunknak is a jubiláris ünneplése. Kifejtettük azt a fontos hivatást, a melyet az iskola teljesít; hangsúlyoztuk fontosságát úgy az állami, mint a társadalmi életre vonatkozólag. Fejtegetéseink kapcsán a közönség részvételeire is reá mutattunk. Mert ha valami iránt, úgy első sorban az iskola iránt kell érdeklődéssel viseltetnünk, lévén az iskola a jövő minden reményének melegegya.

A fényes ünnepek lezajlása után nem bocsájtkozunk újra általános fejtegetésekbe. Csak arra szorítkozunk, hogy az eredményt konstatáljuk s mint a napi eseményeknek szerény krónikásai, lehetőleg híven leírjuk a jubileum minden egyes részletét.

Az ünnepek sikere, a szónak szoros értelmében, teljes volt. A tanári kar, élén Bodnár igazgatóval, ritka odaadással fáradozott már hetek óta, hogy a jubiláris napok lefolyása méltó módon örökíttessék meg az emberek emlékezetében s városunk kultúrtörténetében.

A fáradozás nyomában a sikernek pompás virágai fakadtak. A közönség nevében elismeréssel kell hát adóznunk a buzgó igazgatónak s a buzgó tanároknak. Elismeréssel kell adóznunk dr. Platz Bonifác főigazgatónak, a ki úgy személyes megjelenésével, mint pedig a támogatásnak egyéb nyilvánulásaival sokban hozzájárult az ünnepek fényének és sikerének emeléséhez.

Együtt ünnepelt velünk maga az ország kultuszminisztere is, a ki siettel táviratilag kifejezni üdvözlését. Így Fehér Ipoly, pannonhalmi főapát is és még számosan.

Városunk közönsége pedig ez egyszer kivétel nélkül rendes közönyéből s rendkívüli nagy számban jelenvén meg az ünnepeken, megadta az intézetnek, az intézet buzgó tanárainak a méltó elismerést. Vajha a közönségnek ez az elismerése, kötelező rokonszenve és érdeklődése mindnyájunk közös érdekében állandó maradjon!

Üdv a zombori állami főgimnáziumnak 25 éves jubileuma alkalmából. Erőt és kitartást kívánunk a jövőre, hogy az intézet mindenkor méltóan tölthesse be nehéz feladatát!

A jubileumi ünnepekről a következő tudósítást közöljük:

A hálaadó szent mise.

A zombori m. kir. állami főgimnáziumnak szombat, e hó 13-án megtartott 25 éves jubileuma hálaadó istentisztelettel kezdődött.

D. e. 9 órákor gyülekeztek a főgimnázium épületébe az intézet helyben tartózkodó volt növendékei, a tanári kar s az intézeti ifjuság. 10 órákor vonultak együttesen a róm. kath. templomba.

A menet élén az intézeti zászlót vitték. Sorban haladtak utána a volt növendékek, mind-megannyian meglelt, komoly férfiak, a kik hálással emlékeznek vissza arra az iskolára, a mely nekik az életre a szükséges utat nyitott megadta. A volt növendékek soraiban ott voltak: Vojnits István vármegyei főjegyző, dr. Zákó István, ügyvéd, dr. Balogh Ernő, ügyvéd, dr. Matzitz Pál, vármegyei alügyész, dr. Bikár Nénád, ügyvéd, Trischler Ferenc, árvaszéki ülnök, ifj. Mihályi János, Szlávay Elemér, ifj. Szemző István, vármegyei alszámvevő, dr. Gertinger Pál, városi tanácsnok, dr. Feles Adolf és dr. Duchon János, orvosok, dr. Frank Mihály, főispáni titkár, Sztolits, zombori elemi iskolai tanító, Muzsik István, róm. kath. segédlelkész, Birválszky Péter, Falcione Lajos, Falcione Árpád, Fernbach Bálint, Fernbach János, dr. Pataj Sándor, Kulits Márton, Roheim Zsiga stb.

Ott láttuk a menetben dr. Platz Bonifác, kir. tankerületi főigazgatót s több testvér-intézet küldöttét is.

Az impozáns menetet az intézeti ifjuság hosszu sorai egészítették ki.

A hálaadó isteni tisztelet fél 10 órákor kezdődött. Buday Gergely, az intézet volt növendéke s jelenleg hittanára celebrálta a misét, Muzsik István és Odry Lajos segédlelkészek, ugyancsak az intézet volt növendékeinek segédkezésével. Az oltár jobb és baloldalán 3—3 volt növendék állott; ezek voltak a ministránsok, névszerint: Vojnits István, vármegyei főjegyző, dr. Balogh Ernő, ügyvéd, lapunk szerkesztője, Trischler Ferenc, árvaszéki ülnök, dr. Matzitz Pál, vármegyei alügyész, ifj. Mihályi János, vármegyei alszámvevő és Falcione Lajos, földbirtokos.

A choronon az intézeti ifjuság énekkara énekelt Ferencsik Lajos tanár vezetése alatt.

A templomot zsufozásig megtöltötte a közönség. Képviselet volt az összes helybeli hatóságok, hivatalok s nagyrészt az egyesületek és testületek is.

A mise végén Buday Gergely a következő alkalmi imát mondotta:

Mindenható Úr Isten! szent oltárod előtt térdre hullva könyörögve kértünk hallgass meg imánkat!

Te, ki egy szempillantással ronthatasz és teremthetsz egész világokat, a Te jószágodnak köszönhetjük, hogy e mai napot, mely egyszersmind a tudomány napja, megérthettük! De mi e néhány nap előtted, az örökkévalóság előtt! Hálát adunk neked Teremtő Istenünk ezen nagy kegyelmedért, de azonnal kérelmekkel is fordulunk hozzád, ki minden jótéménynek örök forrása vagy.

Áld meg magyar nemzetünk apstoli királyát, ki szívvél és lélekkel intenzi alattvalói sorsát, hogy őket már itt boldoggá tehesse.

Áld meg dicső magyar nemzetünket, hogy nagygyá legyen, áld meg az új ezredév küszöbén, hogy a keresztnek oltalma alatt kitűzve, dicső és boldog legyen, az igaz tudomány művelése által.

Áld meg szent Pál apostol megyéjét! hogy e megye minden gyermeke szívből tiszteljen téged és boldogságát egyesült erővel művelje.

Áld meg városunkat! és áldj meg minket, kik voltunk, áld meg, kik most azok, áld meg azokat kik lesznek ezen jubiláló intézetnek növendékei, hogy mindenkor a Te dicsőségédet hirdethessük Amen.

A délelőtti ünnepély.

A jubileumi ünnepek két részre oszlottak: a délelőtti ünnepélyre s az esti hangversenyre.

A délelőtti ünnepély a most leirt hálaadó isteni tisztelettel kezdődött s folytatódott a város-háza nagy tanácstermében megtartott matinéval.

Csak nagy ritkán látjuk városunk közönségét oly nagy számban együtt, mint a minő nagy számban a matinéra a város-háza termébe összegyűlt. Mindenki ott volt, a ki csak elért. Zsufozásig megtelt a nagyterem, a karzat s az oldaltermek is. Hölgyek és urak, a társadalom minden rétegéből szeretettel jöttek el a szépen sikerült, magasztos ünnepélyre.

A hatóságok, hivatalok, testületek mind képviselettel voltak; ott voltak a katonaság képviselői is. Városunk előkelőségei közül a többek között ott voltak: Sándor Béla, volt főispán, Karácsony Gyula, vármegyei alispán, Schlagetter Gyula, polgármester, Fejér Gyula apát-plébános, Gozsdu Elek, törvényszéki elnök, Dömötör Pál, kir. ítélőtáblai bíró, Gyórfy Géza, kir. pénzügyigazgató, Pribil Ernő, vármegyei főjegyző, Kardos Kálmán, kir. ügyész, Drescher Ede, kir. közjegyző, Delics, cs. és kir. alezredes, Dicht, cs. és kir. őrnagy, Vojnits István, vármegyei főjegyző, Vukicsevitcs Péter, helyettes polgármester, Kupuszárevics Lyubomir, gör. kel. szerb esperes, Janovits Gyula, kincstári ügyész, Hauke Imre, központi főszolgabíró, Bikár Simon, a kereskedelemi és iparbank elnöke, Tibor, m. kir. posta- és távirat-főnök stb.

A vidéki vendégek soraiban ott láttuk: dr. Platz Bonifác, főigazgatót, dr. Margalits Ede, egyetemi tanárt, Városov Tódort, az újvidéki, Fölker Gusztáv, a bajai és Kovalszky, a verbászi gimnáziumok igazgatóit.

Az ünnepély a milleniumi himnus eléneklésével kezdődött. A szép dalt az intézeti ifjuság vegyeskara énekelte Ferencsik Lajos, tanár dirigálása mellett. A sikerült énekszám igen kedvező hatással volt a közönségre.

A megnyitó beszédet dr. Platz Bonifác, kir.

főigazgató mondott. A közönség a jól átgondolt, szép beszédet zajosan megéleljente.

A beszédet a gyorsírói jegyzetek után leírva, a következőkben közöljük:

A főigazgató beszéde.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A mai napnak jelentősége kiválóan abban fekszik, hogy 25 éves fordulóját üljük azon eseménynek, hogy középiskolánk az emberi érdekek legfontosabbikának szolgálatát teljesíti.

A közszolgálatok mindegyike az emberiség vagy egy szűkebb körű társadalom jólétének előmozdításában fáradozik. Azonban míg a közszolgálatok egyenként külön-külön irányban érvényesítik jótékony munkásságukat, addig az iskola, mintegy a sugaraival mindent elborító nap, az összes emberi érdekeket kebelére öleli. A közgazgatás a kormányzatot, az igazságszolgáltatás a jogvédelmet, az ipar, a kereskedelem az anyagi jólétet szolgálja; ellenben az iskola az emberi elmét mindezen irányok vezetésére, kormányzására képesíti, úgy hogy az iskolának kell közönnünk mindazon jót, amit az emberi társadalomnak boldogulásában és boldogítására közreműködni látunk.

Ezen nagy és fontos hivatását az iskola különösen kettős irányban oldja meg.

Az iskola az igazságok összegét, az ismeretek sokaságát fekteti le az elmébe. Miként a dolgos méh, virágról-virágra szállva szedi össze édes kincset és parányonként rakja a kaptárba, míg végre az megtelik egészen édes és illatos mézzel: akkép az iskola is szemeként, parányonként rakja le a művelődésnek, az ismereteknek alapját. És midőn az ifjú a középiskolát elhagyja, akkor valósággal a tudományok kincsesházát viszi magával az életbe.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Nem kevésbé fontos, sőt talán még fontosabb az iskolának másik nagy feladata: a nevelés. Van-e itt közöttünk, ki ne érezne, hogy a gyermeknevelés a családi szentélyből csaknem egészen, sőt talán egészen, az iskolára hárult át. Hisz alig ébred öntudatra a csecsemő, már is az iskola gondozó karjaiba kerül. A szülő azt, ami neki a legdrágább, ami neki a legértékesebb, az iskola gondozó karjaira bizza. A midőn a gyermek a középiskolába belépett, legnagyobb részben vagy egészen elválik a szülői gondoskodásnak közvetlen közelségétől; vagy ha megmarad a szülők mellett, a nevelés gondoljai még ez esetben is az iskolára bízhatnak.

Nemcsak az elméleti művelés, hanem a lélek képzése is az iskolára hárul, amely a második feladatot is ugyanazzal a szeretettel teljesíti, mint az elsőt. Ami nemes, jó, szép, magasztos az emberi társadalmat lelkesíti, mindazon eszméknek az iskola az ápolója. A szunnyadó emberi érzelmek, melyeket — úgy szólva — életre kell kelteni, az iskola ápoló kezei között ébrednek új életre; a vallásosság, a hazafiság, a hűség, a társadalmi erények sokasága, mindez az iskola gondos kezei között ébred fel, indul diszélésnek és indul gyümölcsözésnek.

Es e kettőnek munkássága, mélyen t. ünneplő közönség, azon nagyon érdekes mellékkörülményvel bír, hogy míg a többi ága a közszolgálatoknak a nyilvánosság terén folyik le, addig az iskola 4 fal között végzi azt el, elvonulva az emberek szeme elől, mintegy ellenőrzés nélkül végzi azt a nagy feladatot, hogy a társadalomnak honpolgárokat neveljen. Csak hogy ennek a titkolódzásnak meg van a maga értelme. Megcsodáljuk mindnyájan a ragyogó gyémántot, a csillogó gyöngyöt, melyek gyenge szemünket elkápráztatják, arra azonban, hogy e gyémántot, hogy e gyöngyöt a természet mely küzdelme szülte, arra vagy senki nem gondol, vagy nagyon kevesen. Örvendünk annak, t. ünneplő közönség, elismeri a társadalom, hogy évről-évre műveltebb lesz az ifjú. Jól esik ezt látnunk, konstatálnunk, de arra, hogy e lelki szépségeit mely küzdelmek szülték, arra nem gondolunk soha.

Elmegyünk az iskola mellett, mint egy akármilyen középület mellett, pedig ha az iskolának négy fala közé tekiintünk, vagy tekintenénk, látnók ott az atyai aggodalomnak legvégső fokától kezdve a leggyengédebb anyai szívnek szeretetét az összes emberi érzelmeket, az eszményi odaadást, törekvést, szeretetet, aggodást, serkentést, karöltve a lemondó, önfeláldozó munkássággal, melyet senki sem jeltett ékebben és igazabban, mint „a magyar biboros Cicero“, midőn azt mondotta, hogy „az iskola hasonló a gyertyához, mely ég, világít, de elfogy annak közepette.“

Ha benézünk az iskolába, mélyen tisztelt közönség, észrevesszük azt a sok éjjeli és nappali gondot, azt a sok önfeláldozó munkálkodást, mely szükséges ahhoz, hogy az emberi gyémánt megszülessék, hogy az emberi gyémánt gyenge fénye ragyogóvá váljék. De ezt, mint mondom, nem szokás látni és ennek azután az a következménye, hogy az iskola munkásságát vajmi gyakran kevésbé veszik, vajmi gyakran a toll éle igazságtalanul megtámadja; mert az iskola nem teszi közbírré azt, hogy miképen munkálkodik. De dacára ennek, t. ünneplő közönség, az iskola megmarad annak, a mi. A hogyan megkezdé középiskolánk 25 évvel ezelőtt a maga hivatását, ép úgy folytatja azt a következő 25, a következő 100 esztendő alatt, mert hivatásának érzése ad neki erőt. Hivatásának öntudata lelkesíti a tanárokat,

az ad nekik erőt. De hogy meg lesz-e ennek az eredménye, azt a késő jövő mutatja meg. Egyet azonban tudunk, hogy iskolánk hi fog maradni most és mindenkoron az emberiség három legmagasabb eszméjéhez: Istenhez, a hazához és a királyhoz!

Ezeknek kijelentése mellett a mai ünnepélyt megnyitom.

Ezután Kende Ferenc, főgimn. tanár szavalt el alkalmi ódáját. Ugy maga az óda, mint a szavaltat magas nivón állott s így a tudós professzor méltán kiérdemelte a tüntető tapsvihart.

A szép óda egész terjedelmében így hangzik:

Ünnepi óda.

— Irta és a zombori áll. főgimnázium folyó hó 13-án tartott 25 éves jubileumi ünnepélyén szavalt Kende Ferenc, főgimn. tanár. —

Határkövet állít e nap,
Ajkánk imát rebeg.
Sok ére már, hogy ide jár
Kicsiny deák sereg;
S Minerva és e műszahad
Biztos hazát találtak.

Miként a jó kőműves nép
Követ a köre rak
S — fontos előtte minden kö —
Állít remek falat:
Úgy építi e kis csapat
Az ezredéces ősfalat.

De az, ki építeni akar
Új ezredes hazát,
Lelkében ápolja a szép,
A jó, a bölcs tanút.
E három kincs legyen tied
S meghódítod a jók szívet.

Szépség díszítse a munkád,
Legyen erőden báj;
Istent imád hited szerint,
De tiszta szíved állj.
Lelked összhangja szép legyen
S ez majd művelt modort terem.

Jóság vezessen mindenütt,
Ne bántsd a gyöngye társát;
Aldozz szegény testvéredért,
Szűdből csinálj oltárt.
Munkád áldást csak így szerezz;
Ember, nemes csak így lehetsz.

Bölcs férfi légy, munkára kész,
Nagyon művelj eszed;
Okos fiakra áhítóz
Fejldő nemzedet.
Hódíts nyugatról szellemet,
Jövődben bizni így lehet.

Mi az tehát, mit tudnod kell?
Historiát csupán,
Vagy számot egybevetni jól,
Természettant talán? —
Tanulj, ifjú, minden napon
Émberit szeretni lángolón.

Oh gyűjtsd, tanár, e lángot jól,
Hadd éjjen színtelen.
S ha megtanítád a fiút
— Reméljél lelkesen —
Émberit, hazát szeretni hön:
Néred becsült s áldottá lön.

Dicső király példát mutat,
Mió eszményre néz.
Imát rebegni minden ajk
Önként överte kész.
Mi tőle jó: — varázsigeik;
Oh áldd meg Isten jó szívet!

Csak küzdjétek, ifjak, tovább
Negyedszázad után;
Eszmén herválva dolgozz még
Tanár a jó munkán!
S e szent falak visszhangozzák:
Nagy Isten áldd meg a hazát!

Majd az intézet négy ügyes növendéke játszotta el Mozart egyik vonós négyesét. Az első hegedűt Ribiczey Kálmán VIII. o. t., a második hegedűt Diener Elemér VII. o. t., a mély hegedűt Frey Gyula VIII. o. t., a gordonkát Henneberg Géza VI. o. t. játszotta.

Különösen Ribiczey Kálmán, de a másik három növendék is meglepő zenei képzettségéről tanuskodtak játékkukkal. A precíz kvartet szinte bámulatba ejtette a közönséget. Ki is jutott a tapsból bőven, úgy, hogy az ifjú művészek kénytelenek voltak a darabot megismételni.

A műsornak egyik kimagasló pontja volt Jeszenszky Dezsőnek, az intézet kipróbált erejű, jeles professzorának kitünően megírt következő felolvasása:

Az intézet történetének vázlata.

Irta és felolvasta: Jeszenszky Dezső, főgimnáziumi tanár.

Nagyrabecsült vendégeink!
Huszonöt éves fennállásának emléktünnepén lehetetlen intézetünk múltjáról meg nem emlékeznünk; mert csak ez adhat utbaigazító választ arra a kérdésre, olyan-e jelene, aminőnek lennie kell, hogy jövője felől kétségünk ne támadjon? És ezt keressünk nem hiába való dolog, mivel hogy ebben tisztán látni mindazok jogosult ér-

deke, kik gyermekeik életrevaló fejlődéséről gondoskodni kötelességüknek tartják; tudva azt, hogy azokat a fegyvereket, melyek a napról-napra izzóbbá váló „küzdelemben a létért” diadalra segítenek, csak az az iskola szolgáltatja, mely a míg egyfelől fejleszti és gazdagítja a gondolkodást, edzi és hajlítja az akaratot, nemzeti és finomítja az érzést; addig másfelől az élet azt a harmóniáját is előkészíti, mely nemcsak attól óvja meg az embert, hogy boldogságát másban és másként keresse, mint ahol és a hogyan található, hanem attól is, hogy a sors szeszélye ide-oda ne dobálja összekötöttségéből kiszakított atomként.

De midőn előadásom feladatává annak kimutatását teszem, hogy intézetünk múltjában igen is van bizonyíték arra, hogy jelene elfogadható alapja jövőjének, egyszersmind megokoltak tartom, miért mellőzöm mindazt, mi nem annyira a fejtegetés tárgyilagosságát, mint inkább részének számát emelne.

I.

A zombori magyar királyi állami főgimnázium ama belátás közoktatási politikánkban való érvényesítésének köszöni létét, hogy faji és nyelvi ellentétek tisztító erejének lekötésére nincsen hűtekegyéb ágens oly műveltség vonzóerejénél, melynek tartalma részesei lelkében közös életcélokat, azonos világfelfogást és a nemzeti javak iránt összhangzó érdeklődést létesít, lévén Magyarország mint modern állam életerős fejlődésének elengedhetetlen feltétele, hogy a politikai kötelekbe tartozó heterogen elemek a magyarral egy minden ízében összeforrt egységes társadalmat alkossanak.

Midőn tehát az 1872-iki országos költségvetés tárgyalása azt a kérdést is szőnyegre vetette, mit kellene a nemzetiségi törvény értelmében a hazánk délvidékén lakó szerbek művelődési igényének kielégítése végett összhangzatban az egyetemes nemzeti érdekekkel tenni? a képviselőház egy főgimnázium felállítását határozta el a szerbek lakta megyék valamelyikének területén, a hely megválasztását a vallás- és közoktatásügyi miniszterre bízván.

Egy ilyen művelődési tényező hiányát Zombor városa már rég érezte. Megindult tehát a mozgalom a kinálkozó pályáber elnyerése végett; de lelkes érzelem heve nélkül, mert az akkor irthelyi uralkodó politikai és társadalmi ellentét hatása alatt, a város magyar pártja csak boszúsággal és gyanakodó szemmel nezett oly alkotás elé, melyet ellenségnékné tett fölösleges, sőt veszedelmes kezdeménynek tartott; a szerbség meg úgy vélekedett, hogy nincs miért lelkesülnie, ha osztályos atyái létere, követelt osztályrésze helyett alamizsnát kap. És hogy elposványosodás még sem állott be, az városunk akkori polgármestere, Vukicsévits Péter érdeme, ki az utókor hálijára méltó ügybuzgalommal karolt fel mindent, a mit szükségesnek tartott, hogy a gondjaira bízott város egy oly intézettől el ne essék, melynek nagy értékét végre is senki sem tagadhatta. Fáradozása mindazáltal nem aratott volna sikert, ha áldozatkészség nem támogatja. A közoktatási kormány ugyanis az elhelyezés kérdése elintézésénél azt tartotta elvül, hogy a tervezett főgimnázium csak a legnagyobb anyagi áldozatot felajánló versenyzőnek íthető oda. Az anyagi hozzájárulás tárgyában hozzá intézett kérdésre, Zombor városa a gimnáziumi oktatáshoz szükséges tanszerek, megfelelően burorozott iskolai épület és a fűtéséhez szükséges anyag felajánlásával felelt. Zombor javára dönt el hát a szerbek lakta vidéken felállítandó főgimnázium elhelyezése- nek kérdése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter erre vonatkozó rendeletét 1872. szeptember 19-én vette Zombor városa törvényhatósági bizottsága hivatalosan tudomásul. 1872 november 11-ike volt a megnyitás napja. Külsőleg semmi sem jelezte a nap jelentőségét. Az ilyen alkalommal szokásos ünnepély elmaradt. A nagyközönség nem érezte szükségét, a tanári kar előtt meg sokkal ismeretlenebbek voltak a város társadalmi viszonyai, hogy sem kezdeményezőleg léphetett volna fel.

Mekkora hiányt pótolta a főgimnázium életbeléptetése, kiviláglik abból, hogy a tanuló ifjuság száma, melynek különben másutt kellett volna kiképzetését keresnie, akkora volt, hogy mindjárt az első évben lehetett négy osztályt megnyitni. Nyolcosztályúvá az 1876-77-iki tanévben lett. Működése minőségi fokáról ítéletet mondani mások joga; arról azonban könnyen szerezhet magának minden érdeklődő tudomást, hogy tudományos ismereteket közölve a vallásosságát ápoljuk, a hazaszeretetet fejlesztjük, a hűséget a király iránt érleljük, egyszersmind azt a meggyőződést is kelteni törekedvén tanítványaink lelkében, hogy Magyarországon törvénybe nem ítköző egyéni céljainak valóításában és polgári jogainak érvényesítésében senkit sem gátol hite és nemzetisége; de különleges politikai jogokkal és hatósággal felruházott nemzetiségi status sem nálunk, sem bármely más modern államban meg nem engedhető, mert ez nem egyéb mint a jelenkor hosszú és nehéz küzdelmek árán kivívott állameszméjének merő negációja.

II.

Aligha van a hazában újabb iskola, melyet annyi viszontagság ért volna, mint a zombori magyar királyi állami főgimnáziumot. Ekeken át oly bajokkal kellett küzdenie, melyekkel szemben a leggeniálisabb paedagogiai művészet is tehetetlen. Gyakori és terjedelmes személycsere zavaró hátránya, épület és felszerelés hiányosságának bémító befolyása, meg-megújuló fegyelmi elbánás romboló hatása, nagy betegé tették ismétellen. És ha még sem halt bele, hanem megannyiszor fölépült, nem bizonyítéka-e ez annak, hogy szervezete igenis bír azzal az ellenálló képességgel, mely a meggyűlő környag paralytására szükséges. Mindezt csak azért érintem, nehogy az, ki intézetünk múltját bírálni akarná, azt is mulasztásnak lássa, mit megtenni lehetetlen volt. A részletek azonban hadd maradjanak a feledés homályában, nehogy emlegetésük árnyat vessen örömtünnepünk derűjére; inkább azok nevéit teszem a megemlékezés világosságába, kik egykor munkatársaink valának.

Mint igazgatók működtek: Kocsár József 1, Radics György 13, dr. Margalits Ede 5, Gerevics Gusztáv 6 évig.

Mint tanárok: Bálint István 3, Balog Péter 3, dr. Bäumel Ede 9, dr. Bayer Ferenc 1, Bergmann Ágost 15, Cselkó József 1, Danielovics Kálmán 5, dr. Fodor Gyula 1, Kiss Béla 1, Kocsár József 4, Kosztics Milán 2, Kozményi Ferenc 1, dr. Margalits Ede 7, Merl Ferenc 4, Mezei József 2, dr. Molnár István Lajos 14, Petricsko Jenő 5, Podbradzky József 7, Pottokár Endre 4, Prámer Elek 11, Rejtényi József 6, Ruprecht Alajos 1, dr. Simon József 12, dr. Temesváry János 4, Városv Tivadar

12, dr. Zlinszky Aladár 6, Zsuffa Vince 18, Zsulyevics Ernő 4 évig.

Mint rom. kath. hitoktatók: Grün Ferenc 1, Maison Mihály 8, dr. Névény Sándor 1, Vaszner Lipót 12, Vojnics Dániel 4 évig.

Mint görög keleti hitoktató: Zsivkovits Dóme 22 évig, betegsége alatt helyettesítette Kirják Miklós.

Igazgatói, tanári, rendszeresített hitoktatói és tornatanítói minőségben 57 egyén működött eddig intézetünkben. Az igazgatóság a három hónapnál tovább tartó helyettesítéseket beleértve, hétszer ment át más és más kezekbe 25 év alatt. Sokkal erősebb hullámlás ez, hogysem egységes pedagógiai szellem és összhangzó eljárás mindig meg volt volna őrizhető. E nélkül pedig tanári testület ép oly kevéssé formálhat növendékéből embert, mint a hogy nem emberi alakot, hanem szörnyet vénuének ki azok a szobrászok, kik közös munkával ugyanabból a kődarabból szobrot akarnának faragni, de mindegyikük más és más mintakép szerint.

Jelenleg a tanári testület tagjai:
Mint igazgató: Bodnár György, a folyó tanév eleje óta.

Mint tanárok: Bodiu Mihály 2, dr. Ferencsik Lajos 3, Jeszenszky Dezső 25, Kende Ferenc 3, Kovacsits Jenő 25, dr. Major Károly 4, Malesevits Miklós 23, Mészáros Lajos 4, Rác Soma 11, Rodt Lajos 3, Roediger Lajos 11, Székly István 5, Szól Sándor 21, Uhlmann Miklós 3, dr. Vas Antal 7 év óta.

Római kath. hitoktató Buday Gergely 11, görög keleti Pávkovits György 3 év óta.

Tornatanító 25 év óta Demetrovits Sándor. Iskolaorvos 6 év óta dr. Feles Adolf.

Mostani épületét fennállásának csak 14-ik évében kapta meg az intézet; addig az osztályokat, melyek a régi épületben el nem fértek, bérelt helyiségben kellett elhelyezni. Közelségénél fogva a basa-utczában levő Csarsch-ház volt a zombori m. kir. állami főgimnázium részleges tanyája évek során át. Az ilyen inkonvenienziából eredő bajok nem nagyok egyenkint, de összeségükben szerfölött súlyosak. Azon voltunk tehát, hogy ezeken a bajokon minél előbb segítve legyen. De az állambiztartás rendezetlenségének éveiben lehetetlen volt be nem látnunk, hogy gimnáziumunk épületénél égetőbb szükségletei is vannak a hazának.

Az ország püztügyi helyzetének jobbrafordultával intézetünk kilátásai is javultak. Döntő volt az építkezés dolgában Trefort Ágoston akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter 1881. október 24-én tett látogatása Zomborban. Magát az épületet azonban csak az 1884-iki költségvetés tárgyalása alkalmával szavazta meg a törvényhozás.

Az építés megkezdését 1884. július 1-ére tűzte ki a kultuszminiszter. Az építéssel való megbízást 108,952 frt 87 krral tett árlejtési ajánlatával Dötzer Lipót budapesti vállalkozó nyerte el. A művezetői tisztelet Haussmann Alajos műegyetemi tanár teljesítette. Az építési munkálatok 1884. július 1-től 1886. április 1-ig tartottak. Új otthonába ezen a napon vonult be intézetünk.

Az épületre tényleg kiadott összeg nem sokkal multa felül az előirányzatot. Előirányzatok 113,681 forint és kiadtak 115,000 forintot. Az építési előmunkálatokra költött 1500, a Gass-féle bűhelyért fizetett 10,000 és a bebutorozásra fordított 6000 frt hozzáadásával az összes költségek összege 132,500 frt, a várostól aján-dékozott épület telkének értékét bele nem értve.

III.

Tanuló ifjuságunk kétharmada helybeli; tehát Zombor ethnographiai, társadalmi és művelődési állapotait tükrözi vissza. Tulnaggy része az intelligencia nevezetén értett társadalmi osztályok, valamint kisbirtokosok, kis-kereskedők és kisiparosok gyermeke. Az állami és törvényhatósági tisztviselők szolgáltatják a legnagyobb, a nagybirtokosok és nagybérlők a legkisebb contingent.

Népességének viszonyai nem egyenletesek. Árpályi vehető észre. A létszám fokozatos emelkedésének első periódusa az 1879/80-iki tanévig tartott. 1880/81-től 1890/91-ig az apályi kora. A népesség második emelkedésének időszaka az 1891/92-iki tanévvel kezdődött és a mult évig tartott.

A felvett tanulók évi átlaga 300; az évközben kimaradóké 35. Átlag 75 tanuló iratkozik be az első osztályba, de ezeknek többnyire csak tizedrésze jut a VIII-ikba. Eddigélé 2600 növendéke volt az intézetnek.

Vallásra nézve az ifjuság római és görög katolikus, protestans, görög keleti és izraelita. A római katolikusok 57%, a görög keletiek 23%, az izraeliták 15%, a protestansok 3, a görög katolikusok 1/2 százalékát teszik a létszámnak. Magyar a létszám 55%, szerb 23%, német 10 százaléka, a maradék a bunyevác és ruthén nemzetiségekre esik.

A tanulmányi előmenetel kielégítő; nem éri el ugyan a legmagasabb fokot, de a minimális mérték alá sem száll le. Minden tantárgyból jeles az átlagos létszám 3, ismétlő annak 10 százaléka.

Eddig 21 rendes és 1 rendkívüli érettségi vizsgálat folyt le főgimnáziumunkban. Jelentkezett összesen 307, átment 211; még pedig egyszerűen és jól 184, jelesen 27, a javító vizsgálatra utasítottakat ide nem értve.

Az érettek közül 22 a papi, 15 a tanári, 85 a jogi, 37 az orvosi, 21 a mérnöki és 31 más pályákra számdékozott.

Tanuló ifjuságunk erkölcsi magaviselete elég jó. Kizárás esete csak nyolcszor fordult elő az intézet fennállása óta. A csendes elváltozás esetei sem voltak sokkaff számosságban. A középiskola legulsóbb büntetését, az ország összes intézeteiből való kiültást egyszer sem kellett alkalmazni.

Főgimnáziumunk dologi és személyi költségeinek évi összege 42,000 frt. Minthogy pedig az intézetünkben évenként kilépő, akadémiai tanulmányokra érett növendékek száma átlag 10: nálunk egy-egy tanuló teljes középiskolai kiképzetése 4200 frtba kerül.

A támogatásra méltó szegény tanulók segélyezésére és a törekvők buzdítására is vannak intézetünknek eszközei.

Tandijmentességet 60 tanuló élvezhet átlag, egyenértéke 1800 frt. Az ifjusági „Szegény tanulókat segítő egyesület” tőkéje megközelít immár a 2000 frtot. Zombor városa 160 frtot szavazt meg évenként érdemes szegény tanulók gyámolítására. Ujabbban a takarékpénztár is áldozott e nemes célra. Jeles magyar dolgozatok megjutalmazására Szilágyi Mór helybeli ügyvéd 200 frtos és Vértési Karoly szintén helybeli ügyvéd 125 frtos alapítványa szolgál. A történelemben tett kiváló előmenetel

jutalma a
100 frt alap
ból gyűjtés
plébanos 100
kamataiból
jó magavise
mul; a mai
az intézetbe
Béla monost
alapítványána
kezeléséért é
ziumi igazgá
Inteze t
kötelesség
hogy gimnáz
ferfiaknak is
sükben mag
jótékonyasá
tartják.

Megített
nemzetnek ta
névsora, — a
megállapítat
tézettünkben
nálunk szer
valamely ágá

A törvé
Papok
Huber Lipót
Dóme, Mom
Tanár

mata Konsta
Ügyvit
dr. Bruck M
dr. Dömötör
dr. Gombos
David, dr. K
Nandor, dr.
Szilágyi Vilh
Zoltán, dr. V
Jozsef.

Orvosok
Czifrusz Dez
Janos, dr. Fe
Jozsef, dr. H
Henrik, dr. K
vits Vazul, d
Ignác, dr. S
István, dr. T
Pál, dr. Zsib

Mérnökök
Schick Emil
A bírók
Jenő, dr. Jel
György, dr. K
zicsky Richár

Főerdész
Közigazg
nos, Blument
Pál, Dekker
Gertinger Pál,
ner Lajos, L
Ernő, Mihály
dr. Szechenyi
Trischler Fere

A korná
fáhn Adolf, G
Miklós, Mayer
Schandelbauer
Kálmán, Zomb

Közseg
dr. Staresevi
Aljegyző
Hirlapiro

Festész
Nagyérd
mit egy embe
művelt nemzet
nemzetek asz
nek társadalm
létesülnek, n
meggyőződése
tellen követel
taknal még n
riadnia, hogy
nyeket létesít
ebben a tekint
Ánde hiabaval
dalom ama e
élet nyilvánul

tulajdonságok
felismerésére, a
és a szükséges
bonyolultabb a
a léteszközök
igények külön
föltételével, h
soha ki ne vess
az igaz és har
elég finom az
akarati erélye
önerdek csábít

E semmivel sen
szerzésének é
mert ez fektet
az egyház, a k
menete, szóval
ségek elfogulat
megalkotására
lentéketlen szer
gimnáziumot, az
organumok egy
hétköznapni bár
előltetésére sz
radnak: „Róm

A tartal
dagságával, k
érdeklődéssel
természetesen

A műsor
az intézeti ve
Honfidal-át. A
sággal felvilla

jutalma a „Radics György“ alapítvány kamata, mely 100 frt alapítókével dr. Margalits Ede kezdeményezéséből gyűjtés útján létesült. Fejér Gyula helybeli apát-plébános 1000 frtot tett le jutalomdíj-alapítványképp, hogy kamataiból minden osztály egy-egy román. kath. vallású, jó magaviseletű tanulója egy-egy aranyat kapjon jutalmul; a mai ünnep alkalmából pedig 100 frtot juttatott az intézetbeli ifjúsági egyesületek istápolására. Nagy Béla monostorszeghi román. kath. plébános 1000 forintos alapítványának kamata ösztöndíjat képez. Ez alapok kezeléséért és kamataik kellő felhasználásáért a gimnáziumi igazgatóságot terheli a felelősség.

Intézetünk jötevéiről megemlékezem nemcsak a kötelesség kényszeréből, hanem a vágy is behízyonítani, hogy gimnáziumunkat néhány ama fenékelt gondolkodású férfiaknak is pártolja, kik a vagyontalanokat törekvésükben magasabb műveltségre anyagilag támogatni, a jótékony legszébb és legeredményesebb formájának tartják.

Megtette-e intézetünk a mivel a társadalomnak és nemzetnek tartozik? erre a kérdésre hadd feleljen azok névsora, — a mennyire azt Malesevics Miklós kartársam megállapíthatta — kik gimnáziumi tanulmányaikat intézetünkben az érettségi vizsga letételével befejezték, a nálunk szerzett alapon tovább építettek és a közelet valamely ágában önálló hatáskörre tettek szert.

A törvényhozás tagja: Zákó Milán.

Papok: Csamprag István, Gyurgyevics István, Huber Lipót, Kanyó János, Keck Zsigmond, Lázics Döme, Momirovits István, Raics Döme, Vitkovits Döme.

Tanárok: Apostol Pál, Gyiszalovits Veszelin, Karamata Konstantin, dr. Prótits György, Rádits Dusan.

Ügyvedek: dr. Balogh Ernő, dr. Bikár Nénád, dr. Bruck Mózes, dr. Buják József, dr. Czeisel Alajos, dr. Dömötör Márk, dr. Frank Károly, dr. Gal Adolf, dr. Gombos Ignác, dr. Kovács Bódog, dr. Konyovits Dávid, dr. König Samu, dr. Lallósevits János, dr. Mayer Nándor, dr. Pataj Sándor, dr. Sesitinszky Adolf, dr. Szilágyi Vilmos, dr. Thurszky Zsigmond, dr. Vujevich Zoltán, dr. Vincze Ignác, dr. Zákó István, dr. Zsibory József.

Orvosok: dr. Berger Mátyás, dr. Barta Dávid, dr. Czirfusz Dezső, dr. Donoszlovits Vilmos, dr. Duchon János, dr. Feles Adolf, dr. Goldfahn Zsigmond, ifj. dr. Hável József, dr. Holländer Mór, dr. Huber József, dr. Koralek Henrik, dr. Kohn József, dr. Kovács Lajos, dr. Maximovits Vazul, dr. Neth János, dr. Oláh Béla, dr. Pataki Ignác, dr. Schreiber Lipót, dr. Spitzer Adolf, dr. Spitzer István, dr. Tamás Antal, dr. Thim József, dr. Thurszky Pál, dr. Zsvikovits György.

Mérnökök: Haris János, Müller Alajos, Proll Lajos, Schick Emil, Vámoscher Lajos.

A bírói pályán működnek: dr. Grätz Ferenc, Hável Jenő, dr. Jellasics Lajos, Juhász Jenő, dr. Konyovits György, dr. Kovács Károly, dr. Longauer Ferenc, Ruzsicsky Richárd, dr. Vicsék András.

Főérdező: Zsuffa Antal.

Közgazgatási tisztviselők: Bagó Géza, Bauer János, Blumenthal Gusztáv, dr. Buday Pál, dr. Csernus Pál, Dekker Pál, dr. Frank Mihály, Gallé Dániel, dr. Gerlinger Pál, Gyurisits György, Jakobsits János, Kleiner Lajos, Lovászy Andor, dr. Matzitz Pál, Mihályi Ernő, Mihálovits Kornél, Radics Aladár, Schmidt György, dr. Szechenyi Tamás, Szemző Károly, Tripolszky Gyula, Trischler Ferenc, Vojnits István.

A kormányzat más agraiban hivatalnokok: Goldfahn Adolf, Gabor Izidor, Konyovits Miklós, Masirevics Miklós, Mayer József, dr. Nikolits György, Pelikán Lipót, Schandelbauer József, Sulyok János, Wanke Jenő, Weindl Kálmán, Zomboresevits György.

Közeletti jegyzők: Csibás József, Eremics Ulászló, dr. Staresevics Jenő, Szalay József, Tománovits György.

Aljegyzők: Purmann Ferenc, Rumbach Lajos.

Hírlapírók: dr. Lovászy Márton, Papp Dániel.

Festész: Juhász Árpád.

Nagyérdemű közönség! Tudatában a haladásnak, mit egy emberöltő óta tettünk, ambiciónk célja, hogy művelt nemzetnek tartssanak. Minthogy azonban a művelt nemzetek asztalánál csak annak szorítanak helyet, melynek társadalmi rendszerében mindazok az életformák létesülnek, melyekről az asztalónál ülő nemzetek közmeggyőződése azt tartja, hogy a műveltség elengedhetetlen követelményei: a magyar nemzetnek a már bozottnaknál még nagyobb áldozatoktól sem szabad visszariadnia, hogy a kultúra bizonyítékul szolgáló intézményeket létesítse, szaporítsa és tökéletesítse; mert a mi ebben a tekintetben eddigéig történt nem elég, noba sok. Aude hiabavaló az áldozatok meghozatala, ha a társadalom ama elemei, melyek tevékenysége a társadalmi élet nyilvánulásának irányt ad, nincsenek azoknak a tulajdonságoknak birtokában, melyek a helyes és téves felismerésére, az életjavak értékfokának meghatározására és a szükségesnek létesítésére képesítettek. És minél bonyolultabb a társadalmi tényezők kölcsönhatása, nagyobb a léteszközök megszerzésének nehézsége, elágazóbb az igények különfélesége: annál inkább válik a nemzeti lét föltételévé, hogy olyanok mindég elegendő legyenek, és soha ki ne vesszenek, kiknek intelligenciája elég magas az igaz és hamis megkülönböztetésére, erkölcsi érzéke elég finom az életjavak valódi értéke felbecsülésére, és akarati erélye elég edzett annak végrehajtására, mit az önérdék csábításán szemben a közérdek megkövetel. E semmivel sem pótolható erkölcsi és értelmi tőke megszerzésének és megtartásának eszköze a gimnázium; mert ez fekteti meg azt a műveltséget, mely az állam, az egyház, a különleges nemzeti érdekek, a haladás menete, szóval a közelet mezején felmerülő összes jelenségek elfogulatlan megítélésére és összefoglaló világnézet megalkotására képessé tesz. A nemzeti élet bármily jelentéktelen szervének nézzen is tehát valaki egy vidéki gimnáziumot, azt sehogysan vitathatja el tőle, hogy ama organumok egyike, melyek a társadalmi és nemzeti lét békésnapjai bár, de nélkülözhetetlen szükségleteinek kielégítésére szolgálnak, a melyek ha kielégítetlenek maradnak: „Róma megdőlt és rabigába görböd.”

A tartalomdu felolvasást, a maga adatgazdagságával, komoly és vonzó stílusával általános érdeklődéssel hallgatták végig, nem mulasztván természetesen el, zajosán megtapsolni a szerzőt.

A műsor következő pontjának megfelelőleg az intézeti vegyeskar elénekelt Doppler Károly Honfidal-át. A lelkes diákok érzéstartó éneke valószínűleg felvillanyozta a közönséget.

Bodnár György, az intézet új igazgatója mondotta el az ünnepély berekesztésül záróbeszédét. Az általános helyesléssel kísért s az ünnepély magasztos hangulatának megfelelő beszéd így hangzik:

Az igazgató beszéde.

Mélyen tisztelt közönség!

Azok után, a miket a főigazgató ur önagysága megnyitó beszédében elmondott, és a miket Jeszenszky Dezső tanártársamtól hallottunk, nekem kevés mondani valóm maradt.

Midőn intézetünk elmúlt huszonöt évének estéjén és a következő 25 év reggelén elmélkedem, eszembe jut azon utas, a ki bizonyos utat már megtett, de a ki előtt még igen bosszu és farsztó hegyi út áll.

Az utas bizonyos magaslatra érve, mielőtt fejét pihenőre hajtana, visszatekint meggett útjára és magában mérlegeli, vajjon megfelel-e a meggett út azon érnek és időnek, a melyet reá fordított és a vizsgálatából merített tanulságát fölhasználja a még csak megteendő útjánál. Mi is bizonyos magaslatra emelkedve végig tekinthetünk intézetünk multján; magunk előtt látjuk a jót, a mit tettünk és a hibákat, melyeket elkövetünk. A jó emeli bennünk az önérdetet és arra serkent, hogy a jó uton tovább haladjunk; a hibák intő példaként szolgálnak, hogy azoktól a jövőben tartózkodjunk.

Az utas eddigi útjából meríti az erőt és kedvet nehéz útjának folytatására; óvatosan kikerüli az útjába eső akadályokat és kerülővel megteszi az utat ott, a hol látja, hogy a különben rövidebb, de meredekek irány tulságosan próbára tenné az erjét. Mi is meritünk intézetünk 25 éves történetéből erőt és bizalmat a jövőre. A patak nem vész el nyomtalanul, mikor egy másik patakba ömlik, egy hosszú vonal jelzi folyamának irányát és azt, hogy a másik patak tartalmasabb lett. Intézetünk multja sem vészett el nyomtalanul; az első 25 évnek hatása alatt lépünk át a következő korszak küszöbét. Valamint az értelmes kertész jól tudja, hogy nem minden talaj egyaránt jó minden virágnak, úgy tapasztaltuk mi is, hogy nem minden évnek anyaga egyformán jó vagy rossz; tapasztaltuk, hogy végtelen nagy türelme, önfeledkezés és kitartó munka az egyedül biztos út arra, hogy a sokszor gyöngébb növényeinkből is értelmes és jellemes polgárokat nevelhessünk.

Mint a kis gyermek a tarka játéknak, úgy örül az utas, midőn a hegyecsúcsra ért, elfelejti a fáradaimat, el az összes akadályokat, a melyekkel meg kellett küzdenie, mert a gyönyörű panoráma, a melyet a hegy csúcsa nyújt, bőséges jutalmul szolgál fáradságáért.

A mi utunk hosszabb mint az utasnak hegyi útja; mi több és súlyosabb akadályokkal küzdünk, mint ama bizonyos utas; mi nem részesülhetünk olyan örömben, mint amaz utas, mikor a hegy csúcsára ért, mert mi oly célokért küzdünk, a melyek elérésére nem emberöltő, hanem századok szükségesek; mi oly eszményi tökélyért fáradozunk, a mely minél közelebb bissetük magunkat hozzá, annál tovább reptel előlünk; mi a végtelenséget szeretőnk véges és gyarol természetünkkel fölfogni. De ha le is kell mondanunk arról az örömről, egy vigasztalásunk megmarad: azon öntudat, hogy annak a nagy épületnek, a melyet késő unokáink fognak tető alá hozni, alapját mi ástuk meg, tehát az első, a nyers és épen azert a legnehezebb munkát mi végeztük.

Öszintén kívánom, hogy intézetünk az első intézetek között legyen, a melyek ezt a magasztos célt meg fogják közelíteni és az utolsó akkor, a midőn majd arról a szédítő magaslatról le felé kell szállni; mert intézetek lesznek, intézetek vesznek; mi nem változtathatjuk meg a természet örök törvényeit; mi az isteni gondviselés kifizérhetetlen útjait nem másíthatjuk meg; eljön tehát az idő, a mikor a romboló természet a mi intézetünkre is kimondja halálos ítéletét és a mi intézetünk romjain újabb alkotások emelkednek.

De hagyjuk ezeket a mi utódainknak. Csak egyre kérem még a mélyen t. közönséget; a szülői szeretet végtelen nagy, a mi intézetünk pedig a nagyközönség fiait oktatja és neveli; kérem tehát érdeklődjék a mélyen tisztelt közönség a mi intézetünk iránt, szeresse a mi növendékeinket, hiszen a közönségnek érdeklődése és szeretete az egyetlen jutalom nekünk, a kik e nehéz pályán működünk.

Adja az ég, hogy mi, a kik ez intézet 25 éves fordulójának alkalmával ma ide összesereglettünk a következő 25 év végén, habár megöregedve és botra támaszkodva, megint itt találkozhassunk. Ha pedig sokan közülünk kidőlnek, arra kérem azon szerencséseket, a kik majd az 50. év hajnalát is meglátják, emlékezzenek meg majd azokról is, a kik voltak, de nincsenek többé. Utolsó szavam ez: a viszontlátásra az 50. év hajnalán!

Dr. Platz Bonifác, kir. főigazgató emelkedett ezután még fel s felhívta a közönséget, hogy a távozás előtt vele együtt kiáltssa mindenki:

„Eljen a király!”

Harsány, lelkes éljenzés kísérte a főigazgató szavait.

Majd megzendültek a Rákóczy-induló vértpezdítő, lelkes hangjai. Az ifjúság zenekara húzta, annyi tüzzel, oly lelkesen s annyi zenei tudással, hogy bizony a közönség a távozás helyett csak maradt és hallgatta az összhangzó játékot. A zenekarnak még egy darabot el kellett játszania, annyira kivívta magának a közönség tetszését.

A publikum a magasztos ünnepély hatásától fellekesülve oszlott szét; lelkében kiki szép emlékeket vitt magával, a melyek sohasem engedik elmosódni a jubileum fényes sikerét.

Az esti hangverseny.

Zomborban nagyon sok mulatságot és nagyon sok hangversenyt rendeznek. A sok mulatság és sok hangverseny közül csak kevés érte el a sikernek azt a fokát, a melyet elért a főgimnázium jubiláris hangversenye.

A sikert én három szempontból kutatom. Először a művészet, másodsor — jótékony célu előadásoknál — az anyagiak és harmadsor a látogatottság szempontjából. Ha mindhárom szem-

pontból teljes a siker, úgy a rendezők fáradozásai a legszebb eredményt érték el.

A gimnázium jubiláris hangversenye mindhárom szempontból diadalt aratott. A hangverseny művészi szempontból igen előkelő helyre jutott; e mellett jövedelmezett többet 1000 koronánál; és rendkívüli nagyszámu közönség hallgatta végig. Kell-e ennél több.

Nagy örömmel konstatáljuk ezt a tényt. Mert a pompás hangverseny igazán megérdemelte annak a szép és rendkívüli nagyszámu közönségnek jelenlétét. Megérdemelte a fel fel zúgó tapsviharokat, mert minden pontjában, minden részletében alkalmas volt a legkényesebb műzslésnek kielégítésére is.

Bevezetésül az ifuság vegyeskara népdal-egyveleget énekelt, utána Zsuffa Jenő, VIII. oszt. tanuló adta elő cimbalmon Allaga Géza Velencei Carneval c. változatait. Zsuffa Jenő egy kisebb kaliberű cimbalomművész, a ki rendkívüli ügyes technikával és kiváló finom érzékkel játszik. A közönség rokonszenvesen fogadta; a meg-megújuló tapsra eljátszott még pár magyar darabot.

Kelő Mór ur Marschall Béla ur zongorakísérete mellett Hubai Jenő „Falu rosszá“-ból énekelt pár részletet. Ujabb művészi sikert aratott a közönség nagy gyönyörűségére.

Jeszenszky Jolán k. a., a zombori műkedvelőknek kedves és kiváló alakja Ábrányi E. „Mi a haza?“ c. versét szavalta. A vershez dr. Horváth Ákos ur ez alkalomra pompás zongorakíséretet irt, a melyet Blumenthal Károly ur játszott. Ez a melodráma teljes sikert aratott. Jeszenszky Jolán k. a. annyi érzéssel és oly művészettel szavalta a pompás verset, hogy a meghatottság sokak szeméből könnyeket csalt elő. Blumenthal ur egyes játéka persze csak fokozta a sikert.

Trischler Gyuláné urnő magán-éneke nem csekélyebb hatást ért el. Elbájoló hangjával a nehéz áriákat igen kedvesen adta elő. A zongorakíséretet Blumenthal Károly ur játszta.

Malesevits Miklósné és Vukicevits Katinka urnők Mendelssohn-tól játsztak egykezeset. Mindkét urnő gyakorlott, művészi játékról nyujtott újabb tanubizonyosságot.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda Huber „Fohász“-át énekelte. A közönségnek ismét alkalma volt meggyőződni arról, hogy mily hatalmas művészi erővel énekel a dalárda. Ez a szám volt a hangversenynek egyik fénypontja.

Befejezésül az intézeti ifjúság zenekara játszott magyar népdalokat, ujra reá szolgálván a délelőtti ünnepélyen már kivívott rokonszenvre.

A pompás sikerű hangverseny után a diszes közönség fiatalabbjai táncrea perdültek, élükön a főgimnázium felső osztályainak lelkes növendékeivel. A tánc reggelig tartott. A talp alá valót Herzenberger Sándor zenekara húzta.

Befejezésül ide iktatjuk a hölgyek névsorát, bizonyosságául annak, milyen diszes közönség volt együtt.

Ott voltak:

Bán Ivánné, Baumann Nándorné, Bodiu Mihályné, Brauner Adolfné, Blumenthal Antalné, Bodnár Györgyné, Bohner Jozefine, Bárczy Ivánné, Bruck Arminné, Csarsch Sándorné, Cservenka Lajosné, Dalmay Béláné, Drescher Edéné, Dömötör Pálné, Esztergamy Károlyné, Frey Emilné, Fehér Eulália, Falcione Antalné, Fratricsevics Gizella, Heincz Kálmáné, Halm Ervinné, Horvátovits Sztipóné, Henneberg Sándorné, Józits Gyuláné, Janovich Gyuláné, Jeszenszky Dezsóné, Kovacsits Jenóné, Karakásevits Milivojné, Kende Ferencné, Kloyber Lajosné, Kádár Lászlóné, özv. Klemmné, Máday Istvánné, Malesevits Miklósné, ifj. Müller Vilmosné, idb. Müller Vilmosné, Michels Antalné, Margalits Edéné, Milcsinszky Alajosné, Maximovits Szilárdné, Mártonfy Gáborné, Martinovits Györgyné, Major Károlyné, Mayer Nándorné, Mészáros Lajosné, Pataj Sándorné, Paul Kálmáné, Popovich Sebóné, Raisz Sándorné, Rodt Lajosné, Roediger Lajosné, Rác Sománé, Révai Adolfné, Schlieszer Sándorné, Sági Samuné, Straszer Lajosné, Schröder Zoltáné, Szondi Mátyásné, Székly Istvánné, Szobotka Mihályné, Szilágyi Elemérné, Tibor Ferencné, Thész Gyuláné, Trencsény Károlyné, Tunner Adorjáné, Trischler Károlyné, Trischler Ferencné, Trischler Gyuláné, Tordai Lőrincné (Bánfalva), Türr Antalné, Uhlmann Miklósné, Városv Lászlóné, Valter Nándorné, Vass Antalné, Vukicevics Katiuka, Vécsey Károlyné, Veszelszky Péterné, Wagemann Simonné, Zsulyevits Mátyásné, özv. Zsuffa Vincéné urnők;

Brauner Aranka, Baumann Aranka, Bodnár Ilonka, Bán Rózika, Blumenthal Mariska és Jolánka, Cservenka Gizella és Leona, Csarsch Irénke, Dalmay Aranka, Dömötör Irénke, Esztergamy Jolánka, Frey Gabriella és Melánia, Falcione Ilonka, Fehér Vilma, Gaál Irénke, Horvátovits Milica, Halm Olga, Haberczettel Laura, Herzenberger Matild, Henneberg Margit, Janovich Anna, Jeszenszky Jolánka, János Adrienne, Klemm Vilma, Máday Margitka és Szerena, Malesevits nővérek, Müller Etel és Kornélia, Marschall Aranka, Milcsinszky Emma, Mocs Gabriella, Neszmírák Évike, Nasits Karolina, Oláh Ida, Paul Mariska és Dóra, Proll Paula, Pekánovits Micike, Popovits Ilonka, Rapensperger Gizike (Béla-Bánya), Raisz Irénke, Schmidt Xandi, Schröder Margit, Tunner Valéria, Türr Aranka, Valter Aranka, Vécsey Elzácska, Venacsek Julicska (Topolya), Wagemann Tilda, Veszelszky Mariska, Zsuffa Ilonka, Zsulyevits Margit kisasszonyok.

A főgimnázium üdvözlése.

Főgimnáziumunk igazgatója az intézet jubileuma alkalmából több üdvözlő táviratot és üdvözlő iratot kapott.

Wlassics Gyula, vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszter üdvözlő táviratának szövege a következő:

Főgimnáziumi Igazgatóság
Zombor.

A sikerült mai ünnepély alkalmával fogadják meleg üdvözlőmet.

Wlassics.

Fehér Ipoly, pannonhalmi főapát szintén táviratozott. Távirata így hangzik:

Főgimnáziumi Igazgatóság
Zombor.

Érdemekben gazdag intézetük mai ünnepére meleg üdvözlőt küldi

Fehér Ipoly,
pannonhalmi főapát.

Táviratilag küldték üdvözlőiket a többiek között: Vojnits Dániel apát-plébános (Baja), Gerevics Gusztáv volt igazgató (Budapest), Szűtszentai gimnáziumi igazgató, Balogh Péter az intézet volt tanára (Budapest), Haverda Mátyás szabadtéri főgimnáziumi igazgató, Zlinszky Aladár az intézet volt tanára (Budapest), dr. Simon József az intézet volt tanára (Losonc), Magyar Gábor főigazgató, a szegedi főgimnázium igazgatója, Rappensberger Vilmos igazgató (Magyar-Ovár) stb.

Ujdonságok.

Jubiláló tanár. Amint halljuk nemcsak intézetünk, hanem annak egyik jeles tanára is, Jeszenszky Dezső, tanári működésének 25. évét tölti be, mely alkalomból a zombori állami főgimnázium tanári testülete a mai napon tiszteleg a jubiláló tanárnál.

Uj orvos Apatinban. Az Apatinban üresedésben volt községi orvosi állásra a folyó hó 12-én d. u. 4 órakor megtartott képviselőtestületi ülésen 23 pályázó közül dr. Longauer Lajos csonoplyai községi orvos választott meg.

Jubiláló tornatanár. Demetrovics Sándor, városunk ismert és kedvelt alakja, ki a gimnáziumnál 25 évét töltött, a tanári testület ezen jubileum alkalmából testileg fogja üdvözölni.

Választás. Grunits Lázár, volt szilbási jegyző Bingula községben (Szerémszék) községi jegyzővé választott meg.

Piknik. Vettük a következő meghívót: Meghívó. A zombori szerb jótékony négyzet folyó évi november hó 27-én a „Szerb Csitaonica” teremben piknik-et rendez. A tiszta jövedelem az egytel pészta ára javára van szánva. Jótékony adományok köszönettel fogadtnak. Beléptidij személyenként 1 forint. Kezdeté esti 8 órakor. A kik meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, sziveskedjenek a rendezőséghez fordulni. — A csak nemrég alakult egyesület a jótékonyaságnak hoz adozatot, a midőn kiváló sikerünnek ígérkező pikniket rendez. Reméljük, hogy a közönség tömeges megjelenésével támogatja majd az egyesület.

Körvéadászat. A feketehegy-verbász-kulai vadászársaság e hó 11-én Feketehegy határában Kozma Dezső és társai bérletein pompás időben várakozáson felül sikerült körvéadászatot rendezett. Három hajtsában d. u. 2 óráig 128 darab került terítékre a megzavart tapti filesekből. A negyedik hajtsát be kellett szüntetni, mert elfogyott már a patron és Károly barátunk által főzött pompás halpaprikás ingere letelepített a barátságos asztalhoz Scher Antal vendégfogadó tanyáján. E sikerült vadászaton részt vettek: dr. Széchenyi Tamás, dr. Hoffmann Károly, Müller Béla, Sztahulyák József, Rácz Gyula, Kleisner Károly, Kozma Dezső, dr. Molnár József, Csapkovits Károly, Kiss Gyula, Arnold Károly, Szikes Ignác, Kossin Károly, Korbay Pál, Klein Károly, Günther Károly, Grossmann Frigyes, Frikk Pál, Schuch Gyula és Rácz Béla.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága szombaton d. u. 4 órakor a város háza nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen dr. Vojnits István főispán távollétében Schlagger Gyula polgármester elnököl a közgyűlésnek csak két pontja volt. Felolvastatták a belügyminiszter leirata, a melynek értelmében jóváhagyja a kórházi orvosi állás rendszeresítését s az ennek folytán szükségessé vált szabályrendeleti módosításokat. A tanács utasított, hogy az orvosi állásra írja ki a pályázatot. Második pont a vallás- és közoktatásügyi miniszter határozata volt a Falcione Gyula ösztöndíjalapítvány adományozása tárgyában. A miniszter jóváhagyta a közgyűlés azon határozatát, a melylyel az ösztöndíjat Blazevacz Antalnak adta. Tudomásul vétették. Ezzel a közgyűlés is véget ért.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik felejtethetetlen forrón szeretett férj, apa, testvér, ipa és nagypapa, Fehérvári Péter nyug. Baja városi tanítónak életének 65. boldog házasságának 41 ik évében, folyó hó 12-én d. u. 8 órakor, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme folyó hó 14-én d. u. 3 órakor fog a szt. Rókusához címzett sírkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szt.-miseáldozat lelke üdvöret f. hó 15-én reggel 8 órakor fog a helybeli plébánia templomban az Urnak bemutatni. Baján, 1897. november 13. Béke lengjen porai fölött! Özv. Fehérvári Péterné szül. Hercegné Berta, neje. Fehérvári Péter, Dikáné Fehérvári Irén, Czeiznerné Fehérvári Aranka, gyermekei. Fehérvári Anna, testvér. Fehérváryné Eibach Mariska, menyje. Fehérvári Ilonka, Aranka, Sarolta, Blanka, Elza, Emma, Czeizner László, Gizella, Mariska, unokái. Diks Lajos, Czeizner Lajos, vejei.

Jótékonyaság. Sárdi János, Borota pusztai nagybirtokos újabb azzal mutatta ki nagylelkűségét, hogy az ottani lakházát iskolául és tanítói lakásul felajánlotta.

Gyászhir. Smetka Adolf szántóvái körorvos november 13-án délután elhunyt.

Krisztus Pilátus előtt. Munkácsy Mihály világhírű mesterművének aquarell reprodukciói jogát szerezte meg az Egyházy Ágoston és társa fővárosi cég s azt reprodukálva 105x75 cm. nagyságban 10^{1/2}, illetve 11 ctm. széles aranykeretekbe foglalva, bérmentesen 32 frtért 2 frtos havirészlet mellett szállítja a vidéki műbarátoknak és érdeklődő közönségnek. A kép oly remekül van kiállítva, hogy az még a legelső szalonokban is méltó helyet foglalhat el. Olcsóságánál fogva s tekintve a kedvező fizetési módozatokat, még a legszegényebb polgári család is földiszítheti szobáját ezzel az impozáns képpel. A cég képviselője Váradi Sándor jelenleg városunkban tartózkodik (Vadászkürt szálloda), hol az érdeklődő közönség Munkácsy világhírű képének reprodukcióját megtekintheti.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Felejtethetetlen emlékü jó édes anyánk elhunytá alkalmából fogadják mindazok őszinte köszönetünket, a kik részvételükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. Zombor, 1897. évi november hó 14-én.

Gallé-család.

* Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-üggyvéd.

Lapfoglaló és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Egy a jegyzői teendőkből jártas egyén havi 33 frt fizetéssel azonnal alkalmazást nyerhet Bikár György jegyző urnál Déronyán.

118. szám.
1897.

Kihirdetés.

Az ó-soóvéi anyakönyvi kerület alulírott anyakönyvezető-helyettese kihirdeti, hogy:

1. Müller György, ki családi állapotára nézve nőtlen és akinek vallása római katolikus, állása (foglalkozása) kisbirtokos és napszámos, lakóhelye Gyurgianci (Verőce megye), születési helye Prigl.-Szent-Iván, ideje 1873. évi március hó 23-ik napja s aki Müller Jakab és neje született Blechl Erzsébet törvényes fia;

2. Müller Katalin, ki családi állapotára nézve hajadon és akinek vallása evangélikus református, állása (foglalkozása) háztartás, lakóhelye Ó-Sóóvé, születési helye Ó-Sóóvé, ideje 1880. évi november hó 23. napja s aki Müller Pülöp és neje született Leidemann Rozina törvényes leánya, egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhívtnak mindazok, akiknek a nevezett házasságra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulírott anyakönyvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési helyi községi előjárás (illetőleg anyakönyvezetője) útján jelentsek be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni u. m.: Ó-Sóóvé, továbbá a Zomborban megjelenő „Bácska” és Vukovártot megjelenő „Sriemske Novine” című lapban.

Kelt Ó-Sóóvé, 1897. évi november hó 9. napján.

Bohunek Ágoston,
anyakönyvezető helyettes.

9640/1897.

Pályázati hirdetmény.

Ó-Morovica községben üresedésbe jött községi irnoki állásra pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból előleges havi részletekben 300 frt.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy a vármegyei 6/1887. sz. szabályrendelet 9. §-a értelmében felszerelt kérvényüket folyó évi november hó 30-áig annyival inkább nyujtsák be, mivel a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

A választási határidő utólag fog kitűzteni. Bács-Topolyán, 1897. évi november hó 7-én.

3-1
Császár Péter,
főszolgabíró.

5896. szám. kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

A bajai járáshoz tartozó Báth-Monostor községben a jegyzői állás leköszönés folytán üresedésbe jövén, ezen állásra pályázatot nyitok.

A jegyzői állás javadalmazása a következő:
a) készpénzfizetés 84 frt,
b) 35 pozsonyi mérő buza 140 frt (17-5 mmásza),
c) 12 öl lágú basábfá természetben szolgáltatni ki,
d) 150 font marhahús (75 kg.),
e) 200 fontos hizott sertés (100 kg.),
f) 50 font faggyu (25 kg.),
g) 50 font só (25 kg.),
h) 6 itce vaj (4 liter),
i) 12 szekér széna,
k) szabad lakás és 31^{1/1000} hold föld haszonélvezete.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi november hó 26-ik napjáig** annál inkább benyujtsák, mert a később érkezett kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A választás folyó évi november hó 29-én délelőtt 9 órakor Báth Monostor községében fog megejteni. Baja, 1897. évi november hó 11-én.

3-1
Latinovits Gyula,
főszolgabíró.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatásból.

5461. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Madaras községben leköszönés folytán megüresedett s előleges részletekben fizetendő 300 frt évi javadalmazással egybekötött községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelendő kérvényüket hozzám **folyó évi november hó 20-ig** nyujtsák be.

B.-Almásán, 1897. évi október hó 20-án.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

3-3

9121. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Német-Palánka községében lemondás folytán megüresedett s havi előleges részletekben évi 365 frttal alulírott főszolgabíróhoz küldendő községi irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázókat, hogy kellőleg felszerelt, okmányokkal támogatott kérvényeiket hozzám **f. évi november hó 30-áig** beadják.

Palánkán, 1897. évi november hó 9-én.

Lichtneckert,
szolgabíró.

2-1

9120. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye palánkai járáshoz tartozó Tovarisoa községben elbocsajtás folytán évi 360 forint készpénz havi utólagos fizetéssel javadalmazott rendőrvetetői állás ürtült meg.

A pályázati kérvények **folyó évi november hó 20-ig** alulírott főszolgabíróhoz küldendők.

Pályázók igazolni kötelesek, hogy:

a) magyar honpolgár,
b) védkötelezettségüknek megfeleltek, 24. életévüket betöltötték, a 60-ikat pedig el nem érték,
c) fedhetlen erkölcsűek és teljesen rovatlan előéletűek,
d) teljesen egészségesek,
e) a rendőrvetetői állásra ezenkívül, hogy a magyar nyelvet szóban és írásban oly tökéletesen tudják, hogy azon az előírt írásbeli teendőket biztosan végezni képesek legyenek, ugy a községben divó szerb nyelvet is beszélni tudják.

Palánkán, 1897. évi november hó 1-én.

Hipp Dezső,
főszolgabíró.

2-1

11652. sz.

tkvi 1897.

Hirdetmény.

Zombor sz. kir. városnak telekkönyvi betétei az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. c. cikk értelmében elkészítették és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ide értve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törleszi keresetüket; azok pedig, akik valamely teherterheléssel átvételnek az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket **hat hónap alatt, vagyis 1898. évi május hó 16-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törleszi kereset annak a harmadik személynak, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak értelmében, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat **hat hónap alatt, vagyis 1898. évi május hó 16-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatóság **hat hónap alatt, vagyis 1898. évi május hó 16-ik napjáig bezárólag** nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személynak jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerűen egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Zombor, 1897. évi november hó 3-án.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tveztéki bíró.

3-2

XX. év

Egész
Fél
Negye
A lap
illető
szerkes
a lapt

Egyes sz

Ki ne
ne volna
e hazában
porcikkájai
galmakat
érsenek ne
mi ellensége
gével csingit
reánk egyet-
Szomor
ményeket, a
kötelesség.

A fuma
Maylender
néhány nap
mandátumát
közti nincsen
autonomiáját
sleges sokat
keserves kö
lemben forgo
tek meg haz
rében. Adós
désre, hogy
veszélyeztet
gonosz, a ki
Báro Bá
vények végre
sában sürgeti
vény életbel
tetni az új b
követeli, hog
jövőre tanito
bizonyítványo
tási bizottság
Fiume,
része a magya
képviselőházb
is érvénynyel
a fumei pro
alkalmával el
azok, a kik
való behozata
dással üdvözöl
igazság, hogy

A „E

EG

Ha egy a
nagy gondtal,
leket a bernyő
alma felénk mo
retlen jönne és
hozson még kes
nök, hogy az il

Ellenben, h
angyal, oly igé
ha a lányt még
minden zivatart
és aztán egy nap

— Tisztele
Nem haboz
kat és feleljük

— Nagyos
kelengyét, asztal

Nem csoda
nek neheze és
azonban erre n
egyik-másik tola
olyan kellemete
szébtolvaj és tób

De senkisen
egy alkalommal
látogatás után
ihatott, sem nem
beszélhetett.

— Mama, n
befűzve, mondá